

ชื่อเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์
ผู้วิจัย นางพจนา ชัชวาล
กรรมการควบคุม อาจารย์วรรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย ลำควน
ปริญญา ศศ.ม. สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2551

บทคัดย่อ

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และด้านวิถีชุมชน การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวและแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง โดยศึกษาจากเอกสาร และการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง จำนวน 150 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำ จำนวน 35 คน กลุ่มผู้รู้ จำนวน 30 คน และกลุ่มผู้ร่วม จำนวน 85 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 5 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกต ชนิดมีส่วนร่วม แบบสังเกตชนิดไม่มีส่วนร่วม และวัสดุอุปกรณ์ประกอบเครื่องมือในการวิจัย อาทิ กล้องถ่ายรูป สมุดบันทึกเหตุการณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประเด็นที่ศึกษานำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีทั้งหมด 9 แห่ง กระจายอยู่ในทุกตำบลของอำเภอคำม่วง มีสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ 3 ด้าน คือ 1) ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี จำนวน 3 แห่ง คือ สิมโบราณ ตำบลเนินยาง พระบรมธาตุเจดีย์จิตต์สิมมหาเถรานุสรณ์ ตำบลโพน หม้อ ไหโบราณ ตำบลนาทัน 2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 3 แห่ง คือ ภูพันหยอด ตำบลทุ่งคลอง อ่างเก็บน้ำห้วยสมอทาบ ตำบลดินจี่ แหล่งไม้กลายเป็นหิน ตำบลนาบอน และด้านวิถีชุมชน จำนวน 3 แห่ง คือ สวนศิริบุตร ตำบลโพน ศูนย์วัฒนธรรมผู้ไทยผ้าไหมแพรวาบ้านโพน ตำบลโพน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพื้นฟูเศรษฐกิจ ตำบลนาบอน

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พบว่า มีการดำเนินการใน 2 กลุ่ม คือ การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยกลุ่มราชการ และการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน กลุ่มราชการกำหนดนโยบายและแผนงานการท่องเที่ยว ให้การสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์

บอกเส้นทางท่อทองเที่ยว จัดนิทรรศการแสดงผลงานผลิตภัณฑ์ของชุมชน และให้ความรู้ในการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาความพร้อมของพื้นที่ การทำนุบำรุงรักษาและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ส่วนการจัดการท่อทองเที่ยวโดยชุมชน พบว่าได้มีขั้นตอนในการจัดการท่อทองเที่ยวไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการเตรียมการ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น แนะนำแหล่งท่อทองเที่ยว อาสาสมัครนำเที่ยว ขั้นดำเนินการ มีการทำความสะอาด จัด ปรับ ตกแต่ง บำรุง รักษาแหล่งท่อทองเที่ยว และขั้นสรุปผลการดำเนินงาน มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เพื่อวางแผนทางการดำเนินงานทุกเดือน

โดยสรุป สภาพแหล่งท่อทองเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง มีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีเส้นทางหลักถึง 4 เส้นทาง ติดต่อกันใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดสกลนคร และมีเส้นทางสู่แหล่งท่อทองเที่ยวสะดวก เป็นถนนลาดยางส่วนใหญ่ และติดต่อเชื่อมโยงกันเป็นรูปวงแหวนสู่แหล่งท่อทองเที่ยวทั้ง 9 แห่ง และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดรูปแบบการบริหารจัดการ โดยภาครัฐและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวทางการจัดการแหล่งท่อทองเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อไป

TITLE Cultural Tourism Management in Amphoe Khum Muang, Changwat Kalasin

AUTHOR Mrs. Photchana Chatchawan

ADUISORS Wannasakpijitr Boonserm, Asst. Prof. Somchai Lamduan and Dr.Phairot Phetsanghan

DEGREE M.A. **MAJOR** Cultural Science

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2008

ABSTRACT

Cultural tourism management in Amphoe Khum Muang, Changwat Kalasin is dissemination of art and culture which are cultural heritages in terms of history, archeology, natural resources, and the way of community. This study aimed to examine conditions of tourist attractions and guidelines for cultural tourism management in Amphoe Khum Muang buy the required data were collected from document, and from the sample of 150 people involving in cultural tourism management in Amphoe Khum Muang, consisting of a group of 35 leaders, a group of 30 informants, and a group of 85 participants. Five types of the instruments used for collecting data were a structured-interview form, an unstructured-interview form, a participant observation form, a nonparticipant observation form, and data-collecting aids in supplement to research instruments such as a camera, a note-book on events, and other. The collected data were analyzed according to the research issues. The results of the study were subsequently presented by means of a descriptive analysis.

The results of the study revealed that in Amphoe Khum Muang, Changwat Kalasin there were totally 9 cultural tourist attractions dispersing in every tambon of tourist attractions in there 3 aspects 1) In the aspects of history and archeology these were 3 tourist attractions : an ancient sim (botor shrinehall) in Tambon Yang, Phra Borommathat Chedi Thitasila Maha Theranuson (Stupa) in Tambon Phon, and ancient pots and jars in Tambon Na Than. 2) In the aspect of natural resources these were 3 places : phu Phan Yot (Mountain) in Tambon Thung Khlong, Huai Samo Thop Reservoir in Tambon Din Chi, and Woods-Become-Rocks Source in Tambon Na Bon. 3) In the aspect the way of

community there were 3 tourist attractions : Siribut Park in Tambon Phon, Ban Phon, Center for Phu-thai Culture and Phrae-wa Silk Cloths in Tambon Phon, and farmer Housewife' Group for Economic Rehabilitation in Tambon Na Bon.

In cultural tourism management, it was found that there was an operation in 2 groups : cultural tourism management by the group of government officials and cultural tourism management by the community. The group of government officials determined the tourism policy and plans, supported on community products, and giving knowledge of planning, allotting budgets, developing readiness of the tourism areas and maintaining and promoting participation of local people. However, for tourism management by the community, it was found that there were these 3 stages of tourism management. The preparation stage was primary data collection, introducing tourist attractions, and volunteering to guide tourism. The operational stage had cleaning, arranging, adjusting, decorating, maintaining and keeping tourist attractions. And the stage of summarizing operational outcomes held a meeting between local organizations and community people for setting up guidelines for operation every month.

In conclusion, the conditions of cultural tourist attractions in Amphoe Khum Muang had high potentials in developing to be efficient because there were 4 main roads for communication in 3 changwat : Kalasin, Udon Tani , and Sakon Nakhon. Also, there were mostly convenient asphalted roads leading to all the 9 tourist attractions with connections to one another in a ring-shaped form. There were cultural diversities for tourists. However, they still lacked a model of management by the state sector and the community having active participation. The results of this study could be applied to being as a guideline for cultural tourism management in the future.

